

За обществено обсъждане е публикуван проект на Закон за защита на лицата подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения

На 21.04.2022 г. на Портала за обществени консултации на МС е публикуван проект на Закон за защита на лицата подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, който може да бъде намерен на следния адрес: <https://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6784> . Проектът следва да бъде приет в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза, като становища по него се приемат до 23.05.2022.

Проектът предвижда мерки за защита на лица, които подават сигнали или публично оповестяват нарушения на българското законодателство или правото на ЕС в сферите на обществените поръчки; финансовите услуги и предотвратяването на изпирането на пари; безопасността и съответствието на продуктите; безопасността на транспорта; опазването на околната среда; радиационната безопасност; безопасността на храните и фуражите; общественото здраве; защитата на потребителите; защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни, сигурността на мрежите; както и за нарушения на финансовите интереси на ЕС, нарушения на правилата за функциониране на вътрешния пазар или за престъпления от общ характер. Изключени от обхвата на проекта са обществените поръчки в областта на отбраната, защитата на класифицираната информация и адвокатската тайна, поверителността на здравната информация, правилата на наказателното производство.

Условие за предоставяне на защита при подаване на сигнал е информацията да се отнася до нарушение в обхвата на закона и лицето, което го подава, да е имало основателна причина да смята, че тази информация е вярна. При публично оповестяване на информация защитата се предоставя при по-завишени изисквания към лицето, което извършва оповестяването – или първо да е подаден сигнал съгласно реда, предвиден в проекта, и по него да няма предприети съответни действия; или да има опасност от вреди за обществения интерес или такива, които ще бъдат трудно отстранени; или да съществува риск от ответни действия или риск сигналът да не бъде разгледан. Съответно, оповестяването на информация е по-тежка мярка, при която защита ще бъде предоставена само ако са налице тези

За обществено обсъждане е публикуван проект на Закон за
защита на лицата подаващи сигнали или публично оповестяващи
информация за нарушения

допълнителни предпоставки.

Предвидени са два варианта за подаване на сигнали – вътрешен и външен канал. Вътрешният канал представлява възможност за подаване на сигнал чрез самото лице, за чиято дейност се отнася сигнала – като за работодателите в публични сектор и предприятията с повече от 50 служители е предвидено задължение да предвидят служител или звено, което да осъществява приемането на сигнала при спазване изискванията на закона, както и да извършат проверка на същия в срок от 3 месеца. Външният канал за подаване на сигнали представлява служители, определени за тази цел в рамките на Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество (КПКОНПИ), като е предвидено правомощие за извършване на проверки.

Предвидени са мерки за поверителност на данните на лицата, които подават сигнали или оповестяват информация, както и забрана за всякакви ответни действия, включително уволнение, временно отстраняване, понижаване в длъжност или забавяне на повишение, отказ за предоставяне на обучение и т.н. Ако такива действия бъдат предприети, то лицето, подало сигнала, има право на обезщетение за претърпените имуществени и неимуществени вреди. Предвидено е, че не се носи отговорност за придобиването на информация за нарушения, доколкото това не съставлява престъпление. Не се носи отговорност за подадения сигнал или извършеното оповестяване, ако извършилото ги лице е имало основание да счита, че това действие е било необходимо за разкриване на нарушение. Освен това е създадена възможност сигнализиращото лице да иска прекратяването на образувано срещу него наказателно, гражданско или административно производство във връзка с подадения сигнал или извършеното оповестяване, при условие, че е имало основание да счита, че извършеното действие е необходимо за разкриване на нарушение.

Проектът поставя редица въпроси, доколкото позволява освобождаване от отговорност на сигнализиращите лица във връзка с изцяло субективна категория: наличието на основателна причина лицето да смята, че извършва действие, необходимо за разкриване на нарушение. Освен това предвидената възможност за прекратяване на наказателни, граждански и административни производства не

За обществено обсъждане е публикуван проект на Закон за защита на лицата подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения

изглежда координирана със съответните процесуални закони – тъй като това прекратяване не е вместено в рамките на другите процесуални институти, нито е уточнено на кой етап и след какви процесуални действия за установяване на предпоставките за него следва да бъде постановено от съответния съд.